

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 12.12.1997
KOM(97) 691 lopull.

97/0356 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

keksintöjen hyödyllisyysmallisuoja koskevan lainsäädännön yhdensuuntaistamisesta

(komission esittämä)

PERUSTELUT

JOHDANTO

ENSIMMÄINEN OSA: SISÄMARKKINOIDEN TOTEUTTAMINEN KEKSINTÖJEN HYÖDYLLISYYSMALLISUOJAN OSALTA

- A. HYÖDYLLISYYSMALLISUOJAA KOSKEVIEN KANSALLISTEN
LAINSÄÄDÄNTÖJEN YHDENMUKAISTAMINEN
- B. HYÖDYLLISYYSMALLISUOJAA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN
KÄYTTÖNOTTO VALTIOISSA, JOISSA NIITÄ EI VIELÄ OLE
- C. TAVAROIDEN VAPAAN LIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN
- D. KILPAILUN VÄÄRISTYMISEN VÄLTÄMINEN SISÄMARKKINOILLA
- E. YHTEISÖN TASON TOIMINNAN TARVE

TOINEN OSA: TALOUDELLISET TARPEET SUHTEESSA YHTEISÖN TAVOITTEISIIN

- A. HYÖDYLLISYYSMALLISUOJAN TALOUDELLINEN MERKITYS
 1. Hyödyllisyysmallin käyttö yhteisössä ja sen käytön syyt
 2. Hyödyllisyysmallien merkitys patenteihin verrattuna
 3. Hyödyllisyysmallin merkitys yritysten koosta ja
elinkeinoelämän alasta riippuen
- B. YRITYSTEN KILPAILUKYVYN PARANTAMINEN JA TUTKIMUKSEN JA
KEHITTÄMISEN EDISTÄMINEN
 1. Hyödyllisyysmalli ja yritysten kilpailukyky
 2. Innovaatiot

KOLMAS OSA: SAATAVAT EDUT JA ENNAKOITU KEHITYS

- A. TEOLLISUUSYRITYSTEN JA ITSENÄISTEN KEKSIJÖIDEN
TILANNE
- B. TUOTANTOJAKSOIHIN, HYÖDYNTÄMISAIKAAN JA
KEKSINTÖJEN ELINIKÄÄN VAIKUTTAVAT MUUTOKSET
- C. TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖSTÄ AIHEUTUVIEN
KUSTANNUSTEN MUUTOKSET

NELJÄS OSA: EHDOTETUN TOIMENPITEEN LUONNEHDINTA JA SIIHEN LIITTYVÄT MENETTELYT

- A. HYÖDYLLISYYSMALLIN TOIMINTA
- B. OIKEUSPERUSTA

VIIDES OSA: SÄÄNNÖSTEN TARKASTELU

PERUSTELUT

JOHDANTO

1. Hyödyllisyysmallit ovat rekisteröityjä oikeuksia, joiden omistajilla on yksinoikeus teknisiin keksintöihin. Samoin kuin patenttisuojan yhteydessä, hyödyllisyysmallilla suojattavien keksintöjen on oltava uusia ja edustettava tietynasteista keksinnöllistä toimintaa. Vaadittu keksinnöllisyys on kuitenkin yleensä hyödyllisyysmallin ja patentin yhteydessä erilainen. Hyödyllisyysmallia myönnettäessä ei myöskään yleensä tutkita ennakolta tuotteen uutuutta tai keksinnöllisyyttä. Siten hyödyllisyysmalli voidaan saada rekisteröityä patenttia nopeammin ja edullisemmin, mutta sen antama oikeudellinen suoja on vastaavasti heikompi.
2. Komissio esitti heinäkuussa 1995 vihreän kirjan hyödyllisyysmallien suojelemisesta sisämarkkinoilla¹. Tämän vihreän kirjan tarkoituksena oli käynnistää laaja kuulemismenettely yhteisön toiminnan tarpeesta tällä alalla, mikä johtui kansallisten lainsäädäntöjen erojen haitallisista vaikutuksista sisämarkkinoiden toimintaan. Vihreässä kirjassa ehdotettiin lisäksi eri vaihtoehtoja, joista komissio voisi tarvittaessa esittää mielipiteensä kannanottojen perusteella.
3. Tämän alan toiminnan ansiosta voitaisiin ensinnäkin parantaa yhteisön alueella tehtyihin pieniin keksintöihin perustuvien tavaroiden vapaan liikkuvuuden avoimuutta yhteisön alueella ja välttää kilpailun vääristyminen toisistaan eroavien tai puutteellisten kansallisten lainsäädäntöjen vuoksi. Toiseksi tämän aloitteen avulla voitaisiin parantaa sellaisten yhteisön yritysten oikeudellista asemaa, jotka harjoittavat jatkuvasti innovatiivista toimintaa ja mukauttavat tuotantoaan, ja lujittaa niiden kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla keksintöjen hyödyllisyysmallisuojaan avulla, joka soveltuu erityisen hyvin pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin.
4. Tämä aloite liittyy muilta osin komission marraskuussa 1996 laatimassa ensimmäisessä innovaatioita koskevassa toimintasuunnitelmassa² esitettyihin toimenpiteisiin, joilla pyrittiin luomaan suotuisa kehys innovaatioille. Toimintasuunnitelman mukaan komissio päättää hyödyllisyysmalleja koskevaan vihreään kirjaan liittyvien kannanottojen perusteella mahdollisuuksista laatia yhteisön lainsäädäntöehdotus tällä alalla.
5. Kaikki asiasta kiinnostuneet tahot ovat osallistuneet aktiivisesti tähän kuulemismenettelyyn. Vihreään kirjaan liittyen komissiolle on toimitettu miltei 90 vastausta, mikä osoittaa myös kaikkien asianomaisten toimijoiden olevan kiinnostuneita asiasta. Euroopan parlamentti ja talous- ja sosiaalikomitea ovat

¹ Asiakirja KOM(95)370 lopullinen, 19.7.1995.

² "Innovaatio kasvun ja työllisyyden palveluksessa" KOM(96)589 lopullinen, 20.11.1996, 2.6 kohta.

antaneet tätä asiaa koskevan lausuntonsa. Lisäksi komissio on järjestänyt kuulemistilaisuuksia erityisesti Euroopan ammattijärjestöjen kanssa 23. syyskuuta 1996 sekä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa 4. marraskuuta 1996, jotta voitaisiin arvioida yhteisön hyödyllisyysmalleja koskevan aloitteen tarve ja määrittää tällaisen aloitteen mahdollinen sisältö.

6. Tämän toiminnan perusteella on voitu todeta, että erityisesti pienillä ja keskisuurilla yrityksillä sekä tietyillä teollisuusaloilla (kuten lelu- ja kelloteollisuudessa, optiikassa, hienomekaniikassa ja hienotekniikassa) on todellinen tarve suojata keksintöjä hyödyllisyysmallien avulla, koska patenttisuojaa ei ole mukautettu koskemaan tietynlaisia keksintöjä, kuten pieniä teknisiä keksintöjä.
7. Suurin osa niistä talouselämän toimijista, joita asia koskee, kannatti sellaista yhteisön aloitetta, joka koostuisi kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistamisesta, mukaan lukien hyödyllisyysmallisuojan käyttöönotto niissä jäsenvaltioissa, joissa sitä ei vielä ole.

**ENSIMMÄINEN OSA: SISÄMARKKINOIDEN TOTEUTTAMINEN
KEKSINTÖJEN HYÖDYLLISYYSMALLISUOJAN
OSALTA**

**A. HYÖDYLLISYYSMALLISUOJAA KOSKEVIEN KANSALLISTEN
LAINSÄÄDÄNTÖJEN YHDENMUKAISTAMINEN**

8. Tämän ehdotuksen ensimmäinen tavoite on yhdenmukaistaa yhteisön tasolla kansallisten lainsäädäntöjen suoma teknisten keksintöjen tosiasiallinen suoja ja siten varmistaa sisämarkkinoiden tehokas toiminta. Nykyisin teknisten keksintöjen suojaa koskevat säännökset eroavat toisistaan niissä Euroopan unionin jäsenvaltioissa, joihin tarkastelu kohdistui, ja tietyissä valtioissa tällaisia säännöksiä ei edes ole.
9. Suojajärjestelmien erot, mukaan lukien suojan puuttuminen tietyissä jäsenvaltioissa, saattavat estää keksijää tai pientä yritystä hakemasta keksinnölleen suojaa muissa jäsenvaltioissa. Jäljempänä olevassa taulukossa on esitetty valituissa jäsenvaltioissa tehtyjen kansallisten hyödyllisyysmallihakemusten keskimääräinen lukumäärä vuodessa verrattuna muista yhteisön jäsenvaltioista peräisin oleviin hakemuksiin vuosina 1987 – 1990³.

	Kansalliset hakemukset	Muista jäsenvaltioista peräisin olevat hakemukset
Belgia	177	73
Espanja	3 519	394
Kreikka	269	57
Portugali	56	45
Saksa	13 608	1 494

Lähde: Industrial Property Statistics 1991, Publication A ja B, WIPO sekä Belgian patenttitoimisto

Hyödyllisyysmallisuojaan yleistä taloudellista merkitystä EU:ssa koskevan Ifo-instituutin yhteistutkimuksen yhteydessä toteutettiin itsenäisiä keksijöitä ja yrityksiä koskeva tutkimus⁴, jonka mukaan muista

³ On syytä huomata, että Kreikkaa koskevia tietoja ei ole käytettävissä vuodelta 1987, koska hyödyllisyysmalli otettiin Kreikassa käyttöön kyseisenä vuonna lailla n:o 1733/1987.

⁴ Ifo-instituutin tutkimus hyödyllisyysmallisuojaan taloudellisesta merkityksestä Euroopan unionissa, München, toukokuu 1994.

jäsenvaltioista peräisin olevien hakemusten pieni määrä johtuu rajojen yli tapahtuvien hakemusten aiheuttamista ongelmista. Kansallisten lainsäädäntöjen erot aiheuttavat hakijoille, erityisesti itsenäisille keksijöille ja pk-yrityksille, merkittäviä hallinnollisia esteitä ja hidastavat siten myös teollista innovaatiotoimintaa ja sisämarkkinoiden toteutumista.

10. Lainsäädäntöjen yhdenmukaistamisen avulla voidaan soveltaa rinnakkain toisiaan vastaavia kansallisia suojajärjestelmiä. Hyödyllisyysmallin hakijalle taataan vastaava suoja muissa jäsenvaltioissa eivätkä lainsäädäntöjen erot aiheuta ongelmia. Hakiessaan suojaa toisessa jäsenvaltioissa hakija on tietoinen suojan vaikutuksista ja sen saamisen keskeisistä edellytyksistä. Yhdenmukaistamisen avulla voidaan lisäksi vähentää suojan hakemisen kustannuksia muissa jäsenvaltioissa ja yksinkertaistaa tätä menettelyä.
11. Kansallisten lakien yhdensuuntaistamiseen on vääjäämättä liityttävä aineellisia säännöksiä, joissa määritetään tämän ehdotuksen soveltamisala ja joilla säädellään suojattavaa keksintöä, suojan myöntämisedellytyksiä, laajuutta ja kestoa, oikeuksien päättymistä sekä suojan raukeamista ja mitättömyyttä koskevia perusteita. Näiden säännösten yhdensuuntaistamisella voidaan myös vähentää sisämarkkinoiden kannalta kielteisten ristiriitojen määrää.

B. HYÖDYLLISYYSMALLISUOJAA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN KÄYTTÖNOTTO VALTIOISSA, JOISSA NIITÄ EI VIELÄ OLE

12. Jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen yhdensuuntaistaminen velvoittaa sellaisia valtioita, joissa hyödyllisyysmallia ei aikaisemmin ole käytetty keksintöjen suojaamiseen, ottamaan käyttöön tämän suojamuodon. Tämä on tilanne Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Luxemburgissa ja Ruotsissa.
13. Edellä mainitun Ifo-instituutin yleistutkimuksen yhteydessä toteutetussa Ison-Britannian yrityksiä ja itsenäisiä keksijöitä koskevassa tutkimuksessa todettiin, että hyödyllisyysmallisuoja tarjoaa erityisesti pk-yrityksille selviä taloudellisia etuja täydentäessään patenttisuoja.

C. TAVAROIDEN VAPAAN LIIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN

14. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 artiklan c kohdan mukaan yhteisön toimintaan sisältyvät sisämarkkinat, joille ominaista on erityisesti tavaroiden vapaan liikkuvuuden esteiden poistaminen jäsenvaltioiden väliltä. Lisäksi mainitun perustamissopimuksen 7 a artiklan mukaan sisämarkkinoilla tarkoitetaan aluetta, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla erityisesti tavaroiden vapaa liikkuvuus on varmistettu. Keksintöjen kansallisten hyödyllisyysmallisuojien vaikutukset on kuitenkin rajattu yksinomaan suojan myöntäneen jäsenvaltion alueelle.

15. Hyödyllisyysmallioikeus on osa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitettua teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelua. Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta on pyydetty tulkitsemaan perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklaa tavaroiden vapaan liikkuvuuden kannalta. Tuomioistuin vahvisti, että vaikka perustamissopimus ei vaikuta jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaisiin teollista ja kaupallista omaisuutta koskevien oikeuksien olemassaoloon, näiden oikeuksien käyttämisestä voivat kuitenkin tietyissä tapauksissa rajoittaa perustamissopimukseen sisältyvät kiellot, ottaen huomioon, että tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevia poikkeuksia ei sallita, ellei niitä voida perustella tällaisen omaisuuden nimenomaisena kohteena olevien oikeuksien suojelemisella⁵.
16. Useimmilla jäsenvaltioilla on omat hyödyllisyysmallisuoja koskevat järjestelmänsä. Muut, kuten Iso-Britannia, Luxemburg ja Ruotsi, ovat luopuneet kokonaan hyödyllisyysmallisuojusta. Oikeuden haltija ei voi vaikuttaa näihin erilaisiin suojelua koskeviin sääntöihin, ja hänen on tarvittaessa pakko välttää markkinoita, joilla hän ei saa keksinnölleen vastaavaa suojaa.
17. Kansallisten suojajärjestelmien erojen vuoksi on myös vaikeampi saada sisämarkkinoilla rajat ylittävää keksintöjen suojaa. Edellä mainitun Ifö-instituutin yleistutkimuksen yhteydessä toteutetussa yrityksistä ja itsenäisiä keksijöitä koskevassa tutkimuksessa noin 50 prosenttia tutkimukseen osallistuneista yrityksistä määritteli osan rajojen ylitse tapahtuvien hyödyllisyysmallihakemusten esteistä merkittäviksi sisämarkkinoilla, kun taas 32 prosenttia ei pystynyt vastaamaan kysymykseen siitä, miten paljon eri järjestelmät eroavat toisistaan.

Suojan vaikutukset vaihtelevat suuresti kansallisten järjestelmien välillä, mikä merkitsee sitä, että yhden jäsenvaltion säädösten mukaan suojattavalle keksinnölle ei välttämättä suoda minkäänlaista suojaa toisessa jäsenvaltiossa tai sitä eivät välttämättä koske samat edellytykset. Tämä koskee erityisesti hyödyllisyysmallilta vaadittua keksinnöllisyyttä. Tietyissä jäsenvaltioissa (kuten Belgia ja Ranska) hyödyllisyysmallisuojan saaminen edellyttää samaa keksinnöllisyyttä kuin patentoitavuus, kun taas toisissa valtioissa (esimerkiksi Espanjassa, Kreikassa ja Italiassa) keksinnöllisyysvaatimus on alhaisempi. Vähäisempää keksinnöllisyyttä soveltavissa jäsenvaltioissa riittävän keksinnöllisyyden määritelmä voi kuitenkin vaihdella huomattavasti. Myöskään uutuutta koskevat edellytykset eivät ole samanlaiset kaikissa jäsenvaltioissa. Espanjassa keksinnön uutuus määritetään esimerkiksi kansallisen teknisen tason perusteella, kun taas muissa jäsenvaltioissa perusteena käytetään usein kansainvälistä tekniikan tasoa, vaikka tietyissä tapauksissa on olemassa rajoituksia (Saksa ja Portugali).

⁵ Ks. esimerkiksi asia 192/73, Van Zuylen Frères v. Hag AG, tuomio 3.7.1974 (Kok. 1974, s. 731) ja asia 15/74, Centrafarm v. Sterling Drug, tuomio 31.10.1974 (Kok. 1974, s. 1147).

Samanlaisia ongelmia esiintyy suojan keston yhteydessä. Kesto aika voi olla kuusi vuotta (esimerkiksi Belgiassa ja Ranskassa), seitsemän vuotta (Kreikassa), kahdeksan vuotta (Suomessa), 10 vuotta (esimerkiksi Saksassa, Itävallassa ja Tanskassa) tai enemmän (kuten Portugalissa, jossa suojan kesto voidaan pidentää loputtomiin). Tämä merkitsee sitä, että vaikka hyödyllisyysmallisuoja ei olisi enää voimassa yhdessä jäsenvaltiossa, keksintö saattaa olla edelleen suojattu toisessa jäsenvaltiossa.

Hyödyllisyysmalliin ja erityisesti hyödyllisyysmallihakemuksiin liittyvät menettelysäännöt eroavat myös toisistaan eri jäsenvaltioissa. Toisinaan suoritetaan uutuutta ja keksinnöllisyyttä koskevia ennakkotutkimuksia (esimerkiksi Belgiassa ja Ranskassa), kun taas useimmiten riittää, että muodollisesti vahvistetaan hyödyllisyysmallisuoja edellytysten olevan olemassa. Tällainen oikeudellinen epävarmuus haittaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla.

18. Kansallisten suojajärjestelmien eroilla on siten välillisiä vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja yritysten mahdollisuuksiin suhtautua sisämarkkinoihin yhtenäisenä taloudellisen ja teollisen toiminnan ympäristönä. Tämä tilanne kuvastuu avoimuuden puutteena ja hankaloittaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

D. KILPAILUN VÄÄRISTYMISEN VÄLTÄMINEN SISÄMARKKINOILLA

19. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 artiklan g kohdan mukaan yhteisön toimintaan sisältyy sellaisen järjestelmän toteuttaminen, jolla taataan, että kilpailu ei vääristy sisämarkkinoilla. Tämä tavoite perustuu EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan mukaiseen velvoitteeseen edistää koko yhteisön alueella taloudellisen toiminnan sopusointuista ja tasapainoista kehitystä. Kaikille talouselämän toimijoille on luotava yhdenmukaiset kilpailuolosuhteet teollisen omaisuuden suojelun yhteydessä, jotta ne voisivat hyödyntää tehokkaasti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisia perusvapauksia.
20. Kansallisten suojajärjestelmien erojen vuoksi on usein turvauduttava juristeihin tai patenttiasiamiehiin, mikä aiheuttaa huomattavia hallinnollisia ongelmia ja kustannuksia erityisesti itsenäisille keksijöille ja pk-yrityksille. Nämä ongelmat heikentävät yritysten innovaatiovalmiuksia, myötävaikuttavat niiden eristäytymiseen ja vääristävät kilpailua. On nimittäin mahdollista, että yritykset joutuvat määrittämään kunkin jäsenvaltion kansallisilla markkinoilla soveltamansa kaupallisen toimintalinjan sen perusteella, millainen suoja niiden tuotteille myönnetään. Kuluttajien kannalta tämä aiheuttaa sen, että teknisiin innovaatioihin perustuvia tuotteita ei välttämättä ole saatavilla kaikilla yhteisön alueilla.

Lisäksi 16 kohdassa mainituilla ongelmilla on myös välittömiä vaikutuksia kilpailuolosuhteisiin sisämarkkinoilla.

21. Sellaisissa jäsenvaltioissa, joissa patentilta ja hyödyllisyysmallilta edellytetään samaa keksinnöllisyyttä, vähäisen keksinnöllisyyden omaavat keksinnöt jäävät ilman riittävää suojaa. Tällöin kyseisistä tuotteista voidaan valmistaa kopioita tai jäljitelmiä ilman, että asiaan voitaisiin puuttua. Tilanne on vielä huolestuttavampi jäsenvaltioissa, joissa ei ole minkäänlaista hyödyllisyysmallisuojaa.
22. Kopioiden ja jäljitelmien valmistuskustannukset ovat yleensä alhaisemmat kuin alkuperäisten tuotteiden valmistuskustannukset. Tällöin niissä jäsenvaltioissa, joissa suojan taso on alhainen tai joissa suojaa ei myönnetä, kopioiden ja jäljitelmien markkinaosuus voi olla suurempi kuin alkuperäisten tuotteiden osuus markkinoista. Korkean suojan tason myöntävissä valtioissa uhkana on lisäksi se, että sisämarkkinoiden kehittyessä edelleen maahan voidaan tuoda helpommin väärennettyjä tuotteita.
23. Tämä tilanne on ristiriidassa sen yhteisön tavoitteen kanssa, jossa pyritään turvaamaan Euroopan tutkijoiden ja keksijöiden luovaan panokseen perustuvat oikeudet sekä Euroopan yritysten tämän alan merkittävät investoinnit, joilla ne pyrkivät vastaamaan kolmansien maiden saavutuksiin. Nämä ongelmat johtavat myös kilpailun vääristymiseen. Tilanteen korjaamiseksi kaikkien sisämarkkinoilla toimivien yritysten on voitava hyötyä yhdenmukaisista kilpailuedellytyksistä.

E. YHTEISÖN TASON TOIMINNAN TARVE

24. Erityisesti tiettyjen teollisuusalojen taloudelliset toimijat sekä pk-yritykset tarvitsevat yhteisön tason hyödyllisyysmallisuojaa teknisille keksinnöilleen. Tätä tarvetta ei voida tyydyttää yksinomaan jäsenvaltioiden tasolla toteutetuilla toimenpiteillä. Näin ollen jäsenvaltioiden lainsäädännöt on yhdenmukaistettava yhteisön tasolla. Tällä tavoin samalle keksinnölle varmistetaan yhtäläinen suoja koko yhteisön alueella.
25. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 b artiklaan sisältyvän suhteellisuusperiaatteen mukaisesti toimenpiteet on suhteutettava ensisijaiseen tavoitteeseen eli sisämarkkinoiden toiminnan avoimuuden parantamiseen. Kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistaminen, mukaan lukien suojajärjestelmän käyttöönotto niissä jäsenvaltioissa, joissa sitä ei vielä ole, ei siten saa koskea kaikkia kansallisten hyödyllisyysmallisuojalakien osatekijöitä, vaan se on rajoitettava sellaisten keskeisten säännösten yhdensuuntaistamiseen, jotka vaikuttavat välittömimmin sisämarkkinoiden toimintaan.

26. Kyse ei siten ole yhteisön suoja oikeuden käyttöönottamisesta, jonka myötä hakija saisi suojan yhdellä ja samalla alueella eli kaikissa jäsenvaltioissa jättämällä yhden rekisteröintihakemuksen yhteiseen virastoon yhtenäisen menettelyn ja lainsäädännön mukaisesti. Kyse ei ole myöskään kansallisten järjestelmien vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta, jolloin yhdessä jäsenvaltiossa myönnetyn hyödyllisyysmallin vaikutukset ulottuisivat hakijan sitä pyytäessä muihin jäsenvaltioihin. Taloudelliset toimijat ovat nimittäin osoittaneet ainoastaan rajallista mielenkiintoa näitä kahta vaihtoehtoa kohtaan komission vihreään kirjaan liittyvän kuulemismenettelyn yhteydessä.

TOINEN OSA: TALOUDELLISET TARPEET SUHTEESSA YHTEISÖN TAVOITTEISIIN

A. HYÖDYLLISYYSMALLISUOJAN TALOUDELLINEN MERKITYS

1. Hyödyllisyysmallin käyttö yhteisössä ja sen käytön syyt

27. Hyödyllisyysmallin taloudellista merkitystä yrityksille voidaan mitata tarkastelemalla sen soveltamista käytännössä yhteisön alueella. Vaikuttaisi siltä, että niissä valtioissa, joiden suojajärjestelmä edellyttää rajallista keksinnöllisyyttä, kansallisia hakemuksia tehdään enemmän kuin valtioissa, joissa hyödyllisyysmallilta vaaditaan samaa keksinnöllisyyttä kuin patentilta (esimerkiksi Saksassa jätetään vuosittain noin 12 000 hakemusta, kun taas Ranskassa vastaava määrä on ainoastaan muutama sata). Rajojen ylitse tapahtuvia hakemuksia tehdään vähemmän, mikä johtuu yhteisön hyödyllisyysmallisuoja koskevien järjestelmien erojen aiheuttamista ongelmista.

28. Hyödyllisyysmallien hakijoiden toiminnan kehityksen osalta voidaan todeta, että edellä mainitun Ifo-instituutin yleistutkimuksen yhteydessä toteutetun patenttiasiamiehiä koskevan tutkimuksen perusteella hakemusten määrä todennäköisesti kasvaisi, jos voimassa olevaa lainsäädäntöä uudistettaisiin perusteellisesti. Erityisesti suojelukelpoisuuden edellytysten yksinkertaistamisen myötä kaikenkokoiset yritykset käyttäisivät hyödyllisyysmallia useammin.

Komission vihreän kirjan yhteydessä toteuttaman taloudellisten toimijoiden kuulemisen perusteella on lisäksi voitu todeta, että teknisten keksintöjen hyödyllisyysmallisuoja on olemassa todellinen taloudellinen tarve, erityisesti pk-yritysten keskuudessa ja tietyillä teollisuusaloilla (kuten lelu- tai kelloteollisuudessa).

29. Keksintöjen hyödyllisyysmallisuojaan käyttö johtuu seuraavista tämän suojamuodon keskeisistä ominaispiirteistä:

- Nopea ja yksinkertainen rekisteröinti: hyödyllisyysmallin saaminen kestää noin kuusi kuukautta, verrattuna kahdesta neljään vuoteen patentin yhteydessä, koska uutuus- tai keksinnöllisyystutkimusta ei suoriteta. Tämän ansiosta hakija saa ensinnäkin nopeasti suojan kopiointia ja jäljittelemistä vastaan, ja tämä suoja vahvistaa erityisesti pk-yritysten kilpailuasemaa ja parantaa niiden tuotteiden, erityisesti investointitavaroitten ja kulutushyödykkeiden arvoa edistäessään niiden kaupallista hyödyntämistä. Nopean rekisteröinnin ansiosta keksinnön nopea taloudellinen hyväksikäyttö on mahdollista, joko myöntämällä tuotteeseen käyttöoikeus tai hyödyntämällä sitä itse.

- Joustavat suojan saannin edellytykset: vaikka patentin saaminen edellyttää keksinnöllisyyttä ja ehdotonta uutuutta, useimmiten hyödyllisyysmallisuojan vaatima keksinnöllisyys on vähäisempi kuin patentin yhteydessä, ja uutuusvaatimusta on rajoitettu (esimerkiksi Espanjassa tarkastellaan ainoastaan kansallista teknistä tasoa). Näin ollen hyödyllisyysmallin saamisen edellytykset ovat joustavampia ja ne on helpompi täyttää. Hyödyllisyysmallisuojan hakemisen tärkeä syy on se, että sen edellyttämä keksinnöllisyys on erilainen kuin patenttien yhteydessä. Tämän ansiosta voidaan suojata pieniä teknologisia parannuksia koskevat keksinnöt, jotka ovat tärkeitä pk-yritysten lisäksi myös suurille yrityksille.

- Alhaiset kustannukset: toisin kuin patentit, hyödyllisyysmallit myönnetään ilman ennakolta toteutettavaa uutuus- tai keksinnöllisyystutkimusta, jolloin niiden kustannukset ovat alhaisemmat. Tämä näkökohta on erityisen tärkeä yrityksille, jotka tarvitsevat mahdollisimman täydellisen suojan kopioita ja jäljitelmiä vastaan ja joiden on haettava lukuisia hyödyllisyysmalleja. Kustannukset ovat samaten ratkaisevan tärkeitä sellaisten keksintöjen yhteydessä, joiden kaupallinen menestys on epävarma. Tämä koskee erityisesti pk-yrityksiä, joista useimmilla ei ole käytössään riittävästi tietoa markkinoista, jotta ne voisivat arvioida tarkasti uusien tuotteiden myyntimahdollisuudet. Suuryrityksillä on puolestaan suunnittelu- ja ennustusmenetelmiä, joiden avulla ne voivat vähentää tappioiden vaaraa.

- Väliaikainen suoja patentin myöntämiseen saakka: Jotkut keksinnöt on mahdollista suojata sekä hyödyllisyysmallilla että patentilla. Tällöin hyödyllisyysmallia voidaan käyttää sen nopean rekisteröinnin ansiosta keksinnön suojaamiseen siihen saakka, että keksintö patentoidaan. Patentin saaminen voi nimittäin kestää suhteellisen kauan ennakkotutkimusten vuoksi. Tämä väliaikainen suoja on erityisen käyttökelpoinen sellaisissa jäsenvaltioissa, joissa patentin saaminen edellyttää perusteellista uutuuden ja keksinnöllisyyden tutkimista ja joissa patentin saaminen kestää siten kauan.

2. Hyödyllisyysmallien merkitys patentteihin verrattuna

30. Kansallisten hyödyllisyysmallijärjestelmien merkitys patenttisuojaan verrattuna riippuu ensisijaisesti järjestelmän muodosta. Vertailtaessa kansallisia patenttihakemuksia (joita ei ole rekisteröity Euroopan patenttivirastossa), eurooppapatenttia koskevia hakemuksia ja hyödyllisyysmallihakemuksia neljässä yhteisön jäsenvaltiossa vuosina 1987 – 1991 (Italian kansallisia patentti- ja hyödyllisyysmallihakemuksia koskevat luvut olivat tosin käytettävissä ainoastaan vuosilta 1987 – 1989) (ks. jäljempänä oleva taulukko), voidaan todeta, että sellaisissa valtioissa, joissa hyödyllisyysmallilta vaaditaan erilaista keksinnöllisyyttä kuin patenttilta (esimerkiksi Saksa, Espanja, Italia), hyödyllisyysmallihakemuksia jätetään enemmän kuin niissä valtioissa, joissa hyödyllisyysmallin ja patentin saamisen edellytykset ovat samat (esimerkiksi Ranska).

Patentti/hyödyllisyysmallihakemukset tutkituissa jäsenvaltioissa	Kansalliset patenttihakemukset	Eurooppapatenttia koskevat hakemukset	Hyödyllisyysmallihakemukset
Espanja	7 306	1 017	17 260
Italia	10 369	9 927	10 890
Ranska	31 209	22 350	1 771
Saksa	88 271	55 672	61 057

Lähde: Euroopan patenttivirasto (EPIDOS/INPADOC): tilanne 9.7.1993, Ifo-instituutin patenttitilastot sekä Ifo-instituutin laskelmat.

31. Tämä tilanne johtuu siitä, että järjestelmissä, joiden keksinnöllisyysvaatimus on rajoitetumpi kuin patenteilla, vaatimukset suojan saamiseksi ovat vähäisemmät. Näin ollen molemmilla suojajärjestelmillä on oma oikeutuksensa.
32. Järjestelmät, joissa hyödyllisyysmallille asetetaan samat vaatimukset kuin patentille ovat vähemmän houkuttelevia, koska ne joutuvat kilpailemaan patenttisuojan kanssa, jota monet hakijat suosivat sen suoman paremman oikeusvarmuuden vuoksi.

3. Hyödyllisyysmallin merkitys yritysten koosta ja elinkeinoelämän alasta riippuen

33. Hyödyllisyysmallisuojan taloudellinen merkitys ei ole sama kaikille yrityksille, vaan se riippuu kunkin yrityksen kiinnostuksen kohteista.

Saksassa tehty tutkimus⁶, jonka päätelmiä voidaan soveltaa kaikkiin jäsenvaltioihin, on osoittanut, että vaikka suuryritykset, joiden liikevaihto on vähintään 1,25 miljardia ecua, ovat kiinnostuneita hyödyllisyysmallista, yritykset, joiden vuosittainen liikevaihto on 5 miljoonaa ecua tai vähemmän, käyttävät niitä enemmän. Pk-yritysten mielenkiinto⁷ johtuu ensisijaisesti kustannussäästöistä, ajan säästämisestä ja pienemmistä hallinnollisista rasitteista.

34. Lisäksi pk-yritysten tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuloksena syntyy usein taloudellisten ja inhimillisten voimavarojen vähäisyyden vuoksi vähäisen keksinnöllisyyden omaavia teknisiä keksintöjä, jotka eivät välttämättä täytä patentin saamisen edellytyksiä. Kyse on useimmiten teknisistä parannuksista, joilla on kasautumisvaikutuksen ja tuotteiden keskinäisen vuorovaikutuksen ansiosta yhtä merkittävä vaikutus kyseisellä alalla käytettävään teknologiaan kuin varsinaisilla keksinnöillä.
35. Toisaalta yhteisön hyödyllisyysmallihakemusten perusteella tehtyjen tutkimusten mukaan⁸ näyttäisi siltä, että hyödyllisyysmallia käytetään tietyillä teollisuusaloilla, joilla innovaatioiden, erityisesti pienten teknisten keksintöjen, tarve on jatkuva. Tärkeimpiä tällaisia aloja ovat koneenrakennus, sähköteollisuus, hienomekaniikka, optiikka ja autoteollisuus.

B. YRITYSTEN KILPAILUKYVYN PARANTAMINEN JA TUTKIMUKSEN JA KEHITTÄMISEN EDISTÄMINEN

1. Hyödyllisyysmalli ja yritysten kilpailukyky

36. On selvää, että jatkuva innovatiivinen toiminta asettaa yritykset teknisesti edullisempaan asemaan ja on hyvin tärkeää niiden kilpailukyvyille. Yritysten kilpailukyky on ollut useiden vuosien ajan ensisijaisen tärkeää Euroopan unionin politiikassa. Innovaatiokyky on ollut kilpailukyvyn

⁶ Ifo-insituutti teki kyseisen tutkimuksen Saksan patenttijärjestelmän ongelmista yritysten innovatiivisen toiminnan yhteydessä vuonna 1989 Saksan liittotasavallan talousministeriön toimeksiannosta.

⁷ Komission suositus (EY) N:o 96/280, annettu 3. huhtikuuta 1996, joka koskee pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) määritelmää; pk-yrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää, joiden vuosiliikevaihto on enintään 40 miljoonaa ecua, joiden taseen loppusumma on enintään 27 miljoonaa ecua ja joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa joko pienen yrityksen tai pk-yrityksen määritelmää (EYVL N:o L 107, 30. huhtikuuta 1996).

⁸ Euroopan patenttivirasto, Wienin osasto, tilanne 8.1.1993 ja Tanskan yrityksiä koskeva tutkimus, AIPPI, Annuaire 1986, 1 - 4.

tärkeimpänä edistäjänä kiinteä osa Euroopan teollisuuspolitiikkaa 1990-luvun alusta lähtien⁹.

37. Tältä kannalta hyödyllisyysmalli on patentiin verrattuna ominaispiirteidensä, kuten nopean ja yksinkertaisen suojahakemusten rekisteröinnin ansiosta erityisesti pk-yritysten itsenäinen kilpailukyvyyn edistäjä, jonka avulla ne pystyvät säilyttämään markkina-asemansa ja parantamaan sitä ja joka samalla helpottaa teknisten keksintöjen taloudellista ja kaupallista hyödyntämistä.
38. Huomattava enemmistö kaikenkokoisista teollisuusyrityksistä ja itsenäisistä keksijöistä on ilmoittanut edellä mainitun Ifo-instituutin yleistutkimukseen liittyvässä tietyissä jäsenvaltioissa toteutetussa tutkimuksessa, että hyödyllisyysmallin tärkein myönteinen vaikutus on markkina-aseman parantaminen. Toimijat ovat nimittäin tietoisia siitä, että ne menettävät kilpailuetunsa, jos ne eivät pysty estämään kilpailijoita kopioimasta tai jäljittelemästä tuotteitaan tietynä aikana hyödyllisyysmallin kaltaisten tehokkaiden oikeussuojakeinojen avulla.

On olennaisen tärkeää, että toimijat voivat todistaa keksinnön alkuperäisyyden ja säilyttää kilpailuasemansa suhteessa muihin samoilla markkinoilla toimiviin yrityksiin innovatiivisten tuotteiden ja menetelmien ansiosta, jotta kuluttajat saisivat myönteisen käsityksen yrityksen teknologisesta innovaatiokyvystä. Keksintöjen hyödyllisyysmallisuojan avulla voidaan myös edistää Euroopan yritysten kilpailuasemaa maailmanmarkkinoilla.

2. Innovaatiot

39. Innovaatiot¹⁰, joille ominaisia ovat useat tekniset parannukset ja keksintöjen täydentäminen, ovat olennaisen tärkeitä teollisuusyrityksille. Yritysten on jatkuvasti parannettava ja uudistettava tuotteitaan, jotta ne pystyisivät säilyttämään markkina-asemansa tai kasvattamaan sitä. Uusien tuotteiden kehittäminen parantaa nimittäin kaikilla teollisuusaloilla toimivien yritysten kilpailukykyä. Euroopan yhteisössä ei nykyisin hyödynnetä riittävästi innovatiivista toimintaa verrattuna tärkeimpiin kilpailijoihin eli Yhdysvaltoihin ja Japaniin. Euroopassa tutkimuksen osuus bruttokansantuotteesta, teollisuuden tutkimuskustannukset, tutkimuskustannukset asukasta kohti ja tutkijoiden kokonaismäärä suhteessa aktiiviväestöön ovat alhaisemmat kuin Japanissa tai USA:ssa.

⁹ Ks. erityisesti 16. marraskuuta 1990 laadittu komission teollisuuspolitiikkaa koskeva tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille, asiakirja KOM(90) 556 lopullinen.

¹⁰ Ks. komission vihreä kirja innovaatiosta, asiakirja KOM(95) 688 lopullinen.

Hyödyllisyysmallin tarjoama keksintöjen suoja on tärkeä keino edistää Euroopan yritysten teknisiä innovaatioita. Euroopan parlamentti on korostanut, että henkisen omaisuuden oikeussuojan varmistaminen edistää innovaatiokykyä Euroopan unionissa ja helpottaa uusien keksintöjen soveltamista tuotteiden valmistukseen¹¹.

40. Vaikka suuryritykset eivät juurikaan suunnittele innovatiivisen toiminnan kehittämistä pelkkää tuotannon uudistamista pidemmälle eivätkä tuotteiden eliniän lyhentämistä, pk-yritykset sen sijaan tiedostavat, että niiden on tehostettava innovatiivista toimintaansa vastatakseen kilpailun kovenemiseen. Hyödyllisyysmallisuoja näyttäisi siten soveltuvan pieniin teknologisiin keksintöihin, joiden elinikä on suhteellisen lyhyt ja joita on kehitettävä tulevaisuudessa. Ensisijassa pk-yritykset, joiden osuus on yli 99 prosenttia Euroopan yrityksistä, jotka työllistävät 66 prosenttia Euroopan työssäkävivistä ja joiden osuus on 65 prosenttia yritysten kokonaisliikevaihdosta, hyötyisivät tällaisesta suojasta.

¹¹ Vihreää kirjaa hyödyllisyysmallien suojelemisesta sisämarkkinoilla koskeva mietintö, asiakirja PE 214 304/lopullinen, 26.6.1996.

KOLMAS OSA: SAATAVAT EDUT JA ENNAKOITU KEHITYS

A. TEOLLISUUSYRITYSTEN JA ITSENÄISTEN KEKSIJÖIDEN TILANNE

41. Viidessä yhteisön jäsenvaltiossa vuonna 1993 tehdyssä kyselytutkimuksessa osoittautui, että yritykset ja itsenäiset keksijät ovat erittäin kiinnostuneita sellaisesta teknisten keksintöjen lisäsuojasta, joka täydentäisi pienten keksintöjen patenttisuojaa, jolle asetettaisiin lievempiä edellytyksiä ja joka ei edellyttäisi ennakolta tehtävää uutuustutkimusta. Sen olisi myös oltava patenttisuojaa huokeampi ja voimassaoloajaltaan lyhyempi (ks. taulukko jäljempänä).

	Kiinnostus hyödyllisyysmallisuojaan kohtaan (saatujen vastausten määrä prosentteina)			
	Hyvin kiinnostunut	Jonkin verran kiinnostunut	Vähän kiinnostunut	Ei mielipidettä
Valituissa valtioissa				
Espanja	41	25	12	22
Italia	26	42	19	13
Ranska	22	51	13	13
Saksa	46	30	16	8
Yhdistynyt kuningaskunta	32	25	34	9
Yrityskoon mukaan				
Enintään 100 työntekijää	41	34	12	13
101 – 500 työntekijää	48	28	17	7
501 – 1 000 työntekijää	29	37	24	10
yli 1 000 työntekijää	27	32	38	3
Kaikki yrityskoot	39	32	20	9

Lähde: Ifo-instituutin tutkimus valituista yhteisön jäsenvaltioista vuonna 1993. Euroopan komission laskelmat 1994.

42. Taulukosta käy selvästi ilmi, että yrityksissä on suhteellisen suuri tarve tämännäyttämiseen suojaan. Itse asiassa keskimäärin 39 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä ilmoitti olevansa hyvin kiinnostunut, 32 prosenttia jonkin verran kiinnostunut ja ainoastaan 20 prosenttia vain vähän kiinnostunut asiasta. Jos kyselytutkimuksen tuloksia tarkastellaan yrityskoon mukaan, havaitaan enintään 500 työntekijän yritysten olevan kiinnostuneimpia tällaisesta suojasta ja yli 1 000 työntekijän yritysten kiinnostuksen olevan hieman vähäisempää.
43. Kyselytutkimuksesta ilmenee myös, että yritykset ja itsenäiset keksijät haluavat ainakin säilyttää mahdollisuuden laajentaa tulevaisuudessa markkinoitaan riippumatta siitä, mitkä niiden nykyiset toimintamahdollisuudet ovat sisämarkkinoilla, ja että ne ovat siis suurelta osin kiinnostuneita ajatuksesta yhteisön hyödyllisyysmallisuojusta.

B. TUOTANTOJAKSOIHIN, HYÖDYNTÄMISAIKAAN JA KEKSINTÖJEN ELINIKÄÄN VAIKUTTAVAT MUUTOKSET

44. Myös lähitulevaisuudessa on odotettavissa merkittäviä kehitysaskelaita. Ne tekevät hyödyllisyysmallin kaltaisten joustavien suojamuotojen tutkimuksen entistä tarpeellisemmaksi. Tuotantojaksot lyhenevät kaikkialla maailmassa. Tämä merkitsee, että keksinnön syntymisen, sen hyödyntämisen ja seuraavan tuotesukupolven välinen aika lyhenee. On siis tarpeen ottaa viipymättä käyttöön jokin suojakeino, mutta suojan ei enää välttämättä tarvitse olla pitkäaikainen lukuun ottamatta joitakin teollisuudenaloja, kuten farmasiateollisuutta.

Japanissa tämä ilmiö on kehittynyt erikoiseen suuntaan. Japanin henkisen omaisuuden instituutin tekemän tutkimuksen¹² mukaan hyödyllisyysmallilla suojeltujen keksintöjen kaupallinen hyödyntäminen alkaa Japanissa usein hakemuksen jättämisen ja vielä tutkimatta olevan hakemuksen julkaisemisen välisenä aikana. Amerikkalaisen patenttiviraston tekemän tutkimuksen¹³ mukaan Yhdysvalloissa uusien keksintöjen kehityskulku näyttää nopeutuvan kaikilla teollisuudenaloilla polttoaine-, elintarvike-, kemian- ja farmasiateollisuutta lukuun ottamatta. Keksinnön keskimääräinen elinikä on nykyisin enintään kuusi vuotta.

45. Jos keksintöjen tuotantojaksoja ja elinikää tarkastellaan suhteessa niihin teollisuudenaloihin, jotka käyttävät hyödyllisyysmalleja erittäin usein (kuten kone-, sähkö- ja autoteollisuus), voidaan todeta, että tuotantojaksoilla ja keksintöjen elinajoilla on näillä aloilla taipumus lyhentyä merkittävästi. Eurooppapatentin myöntäminen vaatii keskimäärin neljä vuotta. Kun otetaan huomioon teknisten keksintöjen keskimääräisen elinajan lyhyys, lyhytikäisille keksinnöille on tulevaisuudessa kehitettävä

¹² *Questionnaire relating to legal protection of the fruits of R&D*, Japan Institute of Intellectual Property, 1991.

¹³ *Business Week, Science & Technology*, 3.8.1992, CHI Research INC.

suoja, joka on nopeasti saatavilla. Hyödyllisyysmalli on paras väline tämän tarpeen täyttämiseksi.

C. TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖSTÄ AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN MUUTOKSET

46. Tutkimus- ja kehitystyö on yksi talousalan tutkimustoiminnan keskeisiä osatekijöitä. Ifo-instituutin yleistutkimukseen kuuluvan, yritysten ja itsenäisten keksijöiden keskuudessa tehdyn tutkimuksen mukaan vaikuttaa siltä, että T&K-kustannukset tulevat kasvamaan vain vähän ja enimmäkseen niillä teollisuudenaloilla, jotka ovat teknologian suurkäyttäjiä, sekä suuryrityksissä. Erityisesti kone- ja ajoneuvoteollisuuden, sähkötekniikan, hienomekaniikan, optiikan ja lääkintälaitetekniikan aloilla noin 50 – 58 prosenttia kyselyyn osallistuneista on sitä mieltä, että T&K-kustannukset eivät tule kasvamaan. On kuitenkin pidettävä mielessä, että T&K-kustannusten pysyminen vakaina on jo sinänsä myönteistä, kun otetaan huomioon, miten kovasti kaikilla yritystoiminnan aloilla ponnistellaan kustannusten vähentämiseksi.
47. On kuitenkin mahdollista, että T&K-toiminnasta aiheutuvat kustannukset nousevat esimerkiksi pakkaus- ja kuljetustekniikkaan erikoistuneiden valmistajien, puu- ja huonekaluteollisuuden ja kodinkonevalmistajien osalta. Näiden alojen tekniset keksinnöt tarvitsevat asianmukaista suojaa. Tämä kehityssuuntaus viittaa siihen, että hyödyllisyysmallin merkitys lisääntyy tulevaisuudessa.

**NELJÄS OSA: EHDOTETUN TOIMENPITEEN
LUONNEHDINTA JA SIIHEN
LIITTYVÄT MENETTELYT**

A. HYÖDYLLISYYSMALLIN TOIMINTA

48. Hyödyllisyysmalli on rekisteröity oikeus, joka antaa yksinoikeussuojan tekniselle keksinnölle. Tämä erottaa hyödyllisyysmallin mallioikeudesta, joka suojelee esineen ulkonaista muotoa eikä sen pohjana olevaa teknistä keksintöä. Se muistuttaa patenttia sikäli, että keksinnön on oltava uusi ja sen on edustettava jonkinasteista keksinnöllistä saavutusta. Keksinnöllisyys on usein alhaisempi kuin mitä patentin saamiseksi vaaditaan. Toisin kuin patentti, hyödyllisyysmalli myönnetään ilman etukäteen tapahtuvaa uutuuden ja keksinnöllisyyden tutkimista. Tämä oikeus voidaan siis saada nopeammin ja edullisemmin, mutta sen antama suoja on oikeudellisesti vähemmän varma.

Kuten Euroopan parlamentti toteaa¹⁴, hyödyllisyysmallisuoja oikeudellisen varmuuden vaillinaisuutta ei kuitenkaan saisi pitää esteenä tämän järjestelmän sisällyttämiselle yhteisön lainsäädäntöön, kun otetaan huomioon, että tästä suojasta on paljon enemmän hyötyä kuin haittaa.

49. Nykyisin hyödyllisyysmallisuoja on olemassa ainoastaan kansallisella tasolla. Kolmessa jäsenvaltiossa (Yhdistynyt kuningaskunta, Luxemburg ja Ruotsi) ei tätä suojajärjestelmää tunneta lainkaan. Niissä jäsenvaltioissa, joissa järjestelmä tunnetaan, käytetään erilaisia suojajärjestelmiä, jotka tunnetaan nimillä hyödyllisyysmalli, hyödyllisyystodistus, kuuden vuoden patentti, lyhytaikainen patentti, pikkupatentti ja hyödyllisyysmallitodistus. Järjestelmät eroavat toisistaan suuresti, mutta ne kaikki tarjoavat suojaa teknisille keksinnöille sen lisäksi, mitä on saatavissa patentin nojalla. Kaikkien olemassa olevien järjestelmien tarkoituksena on parantaa yritysten innovatiivista kykyä.

50. Kansallisten järjestelmien erilaisuus ei kuitenkaan vastaa tavaroiden vapaan liikkuvuuden helpottamista ja kilpailun vääristymättömyyden varmistamista koskevia tavoitteita. Se ei myöskään edistä eurooppalaisten yritysten innovatiivista toimintaa. Vilkas innovatiivinen toiminta antaa yrityksille teknologisen etulyöntiaseman, joka on yritysten kilpailukyvyn kannalta tärkeä tekijä.

¹⁴ Vihreää kirjaa hyödyllisyysmallien suojelemisesta sisämarkkinoilla koskeva mietintö, asiakirja PE 214 304/lopullinen, 26.6.1996

51. Keksintöjen suojaaminen hyödyllisyysmallilla on viime vuosina herättänyt selvästi kiinnostusta yhteisössä. Tämä suojajärjestelmä onkin viime vuosien aikana otettu käyttöön viidessä uudessa yhteisön jäsenvaltiossa (Irlanti, Tanska, Kreikka, Itävalta ja Suomi), ja näin kahdessatoista viidestätoista yhteisön jäsenvaltiosta on nyt olemassa tällainen järjestelmä.
52. Tämän direktiiviehdotuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa erityisesti suojan kohdetta, myöntämisedellytyksiä, laajuutta ja voimassaoloaikaa sääntelevät keskeiset säännöt. Direktiivillä ei oteta käyttöön yhteistä hakemusmenettelyä eikä perusteta elintä, joka erikseen vastaisi hyödyllisyysmallien myöntämisestä yhteisön tasolla. Lisäksi direktiivi merkitsee, että jäsenvaltioiden, joissa hyödyllisyysmallisuoja koskevaa järjestelmää ei tunneta, on otettava tämä järjestelmä kansalliseen lainsäädäntöönsä.

Olisi korostettava, että keksinnön esittämistä kolmiulotteisessa muodossa, jota tietyissä kansallisissa suojajärjestelmissä (kuten Espanjan, Suomen, Kreikan, Italian ja Portugalin järjestelmissä) vaaditaan, ei ole säilytetty, koska se ei enää vastaa nykyisiä tarpeita. Menetelmät voidaan siten sisällyttää tämän ehdotuksen soveltamisalaan. Elollinen aines, kemialliset tai farmaseuttiset aineet ja tietokoneohjelmiin liittyvät keksinnöt on nimenomaan jätetty direktiivin suojan ulkopuolelle.

53. Yhdenmukaistamisen ansiosta hyödyllisyysmallin hakija voi olla varma siitä, että suoja-oikeus on sama kaikissa jäsenvaltioissa, eikä säännösten erilaisuus enää hankaloita asioita. Jos hakija hakee suojaa toisesta jäsenvaltiosta, hän tietää, mitkä ovat olennaiset edellytykset tämän suojan saamiseksi ja mikä on suojan voimassaoloaika. Säädös alentaa kustannuksia ja yksinkertaistaa suojan hakemista joissakin jäsenvaltioissa edistäen siten innovaatioita.
54. Se, että myönnetään liian suuri määrä oikeuksia ilman etukäteen tapahtuvaa uutuuden ja keksinnöllisyyden tutkimista, aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta. Sen rajoittamiseksi tässä ehdotuksessa esitetään luettelo suojaa koskevista poikkeuksista, joihin kuuluvat elollinen aines, kemialliset ja farmaseuttiset aineet ja menetelmät sekä tietokoneohjelmat. Ehdotuksessa säädetään myös suoja-ajan rajoittamisesta sekä uutuustutkimuslonteon laatimisesta hakijan sitä pyytäessä tai, jos jäsenvaltiot niin säätävät, sellaisen oikeudenkäynnin yhteydessä, joiden tarkoituksena on saattaa voimaan hyödyllisyysmalliin perustuvat oikeudet. Ehdotuksessa ei suljeta pois jäsenvaltioiden mahdollisuutta periä korkeampaa maksua suoja-oikeutta uusittaessa.

B. OIKEUSPERUSTA

55. Hyödyllisyysmallisuoja koskevien erilaisten kansallisten järjestelmien säilyttäminen saattaa haitata tavaroiden vapaata liikkuvuutta, vääristää kilpailua sisämarkkinoilla ja siten vääristää kilpailuedellytyksiä yhteisössä. Hyödyllisyysmallia koskevien olennaisten kansallisten säännösten yhdensuuntaistaminen mahdollistaa sen, että sisämarkkinoiden toiminta muuttuu avoimemmaksi, edistää innovaatiota ja tekniikan kehitystä yhteisön tasolla ja on yhteisön sisäisen tavarakaupan kannalta suotuisaa.
56. Kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistaminen on myös kyseisten taloudellisten toimijoiden, kuten erityisesti teollisuuden, etujen mukaista. Taloudelliset toimijat ovat suhtautuneet enimmäkseen myönteisesti hyödyllisyysmallisuoja koskevien kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistamiseen direktiivillä ja tällaisen suojajärjestelmän käyttöönottoon niissä jäsenvaltioissa, joissa sellaista ei vielä ole.
57. Komissio ehdottaa EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklan säilyttämistä tämän ehdotuksen oikeusperustana. Näin on tehty muidenkin sellaisten direktiivien osalta, joilla kansallisia lainsäädäntöjä on yhdensuuntaistettu¹⁵. Myös yhteisöjen tuomioistuin on useaan kertaan vahvistanut tämän oikeusperustan aiheellisuuden¹⁶.

¹⁵ Ks. esimerkiksi jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä annettu direktiivi 89/104/ETY (EYVL N:o L 40, 11.2.1989, s. 1), tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien voimassaoloajan yhdenmukaistamisesta annettu direktiivi 93/98/ETY (EYVL N:o L 290, 24.11.1993, s. 9), tietokantojen oikeudellisesta suojasta annettu direktiivi 96/9/EY (EYVL N:o L 77, 27.3.1996, s. 20).

¹⁶ Ks. asia 1/94, Yhteisön toimivalta tehdä kansainvälisiä sopimuksia palveluiden sekä teollis- ja tekijänoikeuksien alalla, lausunto 15.11.1994 (Kok. 1994, s. 5267) ja asia C-350/92, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, tuomio 13.7.1995 (Kok. 1995, s. 1985).

VIIDES OSA: **SÄÄNNÖSTEN TARKASTELU**

58. Kansallisissa hyödyllisyysmallisuoja koskevissa järjestelmissä on kansalliseen patenttioikeuteen perustuvia säännöksiä, jotka vastaavat eurooppapatenttien myöntämisestä tehdyn yleissopimuksen määräyksiä. Yhdenmukaisuuden varmistamiseksi myös tietty osa ehdotukseen otetuista säännöksistä on laadittu eurooppapatenttien myöntämisestä tehdyn yleissopimuksen vastaavien määräysten perusteella.

1 artikla

59. Hyödyllisyysmallin käsite on määriteltävä selkeästi sen erottamiseksi jäsenvaltioissa käytettävistä eri käsitteistä. Olisi kuitenkin täsmennettävä, että vaikka Belgiassa ja Alankomaissa käytetyt nimitykset eivät ole virallisia, ne esiintyvät kuitenkin lainvalmisteluasiakirjoissa. Käsitteen määritelmä auttaa jäsenvaltioita erottamaan, mihin kansallisiin säännöksiin tämä direktiivi täsmälleen vaikuttaa.

2 artikla

60. Tässä artiklassa täsmennetään ehdotuksen tavoitteet. Sen tarkoituksena on jäsenvaltioiden hyödyllisyysmallisuoja koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdensuuntaistaminen. Tämä merkitsee, että niiden jäsenvaltioiden, joissa hyödyllisyysmallisuoja koskevaa järjestelmää ei tunneta, on otettava se käyttöön tämän direktiivin säännösten mukaisesti.

3 artikla

61. Tässä artiklassa määritellään keksinnöt, joita hyödyllisyysmallilla voidaan suojata. Suojakelpoisten keksintöjen on oltava uusia ja keksinnöllisiä. Niiden on myös oltava teolliseen käyttöön soveltuvia. Keksintöinä ei pidetä löytöjä, tieteellisiä teorioita ja matemaattisia menetelmiä, esteettisiä luomuksia eikä suunnitelmia, sääntöjä tai menetelmiä älyllistä toimintaa, pelejä tai liiketoimintaa varten taikka tietojen esittämistä.

4 artikla

62. Tässä artiklassa esitetään hyödyllisyysmallisuoja koskevat poikkeukset. Perinteisen yleistä järjestystä tai hyviä tapoja koskevan poikkeuksen lisäksi hyödyllisyysmalleja ei myönnetä elolliseen ainekseen liittyviin keksintöihin, kemiallisiin tai farmaseuttisiin aineisiin tai menetelmiin liittyviin keksintöihin taikka tietokoneohjelmiin liittyviin keksintöihin.

Elolliseen ainekseen liittyvien, kemiallisten ja farmaseuttisten keksintöjen poissulkemista perustellaan sillä, että nämä aineet tai menetelmät edellyttävät pitkää kehittelyä ennen kuin ne voidaan saattaa markkinoille ja niille on siis voitava saada patenttisuojia, joka on hyödyllisyysmallisuoja pitkäaikaisempi. Kyseisten alojen monimutkaisuuden vuoksi uutuutta ja keksinnöllisyyttä tutkimatta myönnetyt suojaoikeudet eivät sovellu näille aloille. Tietokoneohjelmiin liittyvien keksintöjen poissulkeminen johtuu siitä, että nämä keksinnöt suojataan nykyisin joko patentilla (ohjelmistoihin liittyvät keksinnöt) tai tekijänoikeuksilla (varsinaiset tietokoneohjelmat).

5 artikla

63. Tässä artiklassa määritellään uutuuden käsite. Keksinnön katsotaan olevan uusi, jos se ei kuulu tekniikan tasoon. Sen mukaan, mitä useimmissa kansallisissa hyödyllisyysmallisuoja koskevissa järjestelmissä säädetään, keksinnön uutuutta olisi tarkasteltava suhteessa tekniikan yleismaailmalliseen tasoon (ehdoton uutuus). Tekniikan tasoksi katsotaan kaikki, mikä ennen hyödyllisyysmallin hakemispäivää on tullut yleiseen tietoon joko kirjallisen tai suullisen kuvauksen tai käytön välityksellä taikka muutoin. Tekniikan tasoon kuuluvaksi katsotaan myös sellaisten hyödyllisyysmallihakemusten sisältö, joiden hakemispäivä on kyseistä hyödyllisyysmallin hakemispäivää aikaisempi ja jotka on julkaistu kyseisenä päivänä tai sen jälkeen.

6 artikla

64. Tässä artiklassa määritellään, mitä direktiivissä tarkoitetaan keksinnöllisyydellä. Keksinnön katsotaan olevan keksinnöllinen, jos hakija hyödyllisyysmallihakemusta jätettäessä pystyy selkeästi ja vakuuttavasti osoittamaan, että se on tekniikan nykytasoon verrattuna tehokas, esimerkiksi että sitä on helppo soveltaa tai käyttää, tai että se tarjoaa käytännöllistä tai teollista etua. Tämän sanamuodon tarkoituksena on ottaa huomioon eri kansallisissa järjestelmissä määriteltyjen ja käytännössä eteen tulevien tilanteiden moninaisuus siten, että keksinnöllisyysaste on yleisesti ottaen erilainen kuin se, mitä patentin saamiseen vaaditaan. Kyse voi olla esimerkiksi keksinnöstä, jonka avulla voidaan ratkaista jokin tekninen ongelma tai joka parantaa tuotteen tehokkuutta tai helpokäyttöisyyttä ja siten lisää tuotteen hyödyllisyyttä.

7 artikla

65. Tässä artiklassa täsmennetään, mitä tarkoitetaan keksinnöllä, jonka voidaan katsoa soveltuvan teolliseen käyttöön. Kyse on keksinnöistä, joita voidaan valmistaa teollisesti tai käyttää jollakin teollisuuden alalla, maatalous mukaan lukien. Kirurgista tai terapeuttista ihmisiin tai eläimiin

kohdistettua käsittelyä tai diagnoosimenetelmää ei pidetä teolliseen käyttöön soveltuvana keksintönä.

8 artikla

66. Tämän artiklan 1 kohdassa täsmennetään edellytykset, jotka hyödyllisyysmallihakemuksen on täytettävä. Artiklan 2 kohdan mukaan hyödyllisyysmallihakemuksen tekeminen edellyttää hakemusmaksun ja tarvittaessa uutuustutkimusmaksun suorittamista. Jälkimmäinen maksu peritään vain laadittaessa uutuustutkimuslonteko hakijan pyynnöstä. Tämä artikla ei estä jäsenvaltioita säätämästä maksun korottamisesta ensimmäisen voimassaoloajan päätyttyä riittävän suureksi sen varmistamiseksi, että oikeuksien haltijat eivät pidä oikeuksiaan voimassa sen jälkeen, kun niillä ei enää ole kaupallista arvoa.

9 artikla

67. Tämä artikla koskee hyödyllisyysmallin hakemispäivää. Hyödyllisyysmallin hakemispäivä on se päivä, jona hakija esittää asiakirjat, jotka sisältävät ilmoituksen hyödyllisyysmallin hakemisesta, hakijan yksilöintitiedot sekä hyödyllisyysmalliselityksen ja yhden tai useamman suojavaatimuksen.

10 artikla

68. Tässä artiklassa säädetään, että hyödyllisyysmallihakemuksessa on nimettävä keksijä. Jos hakija ei ole itse keksijä tai ei ole tehnyt keksintöä yksin, nimeämiseen on sisällytettävä lausunto, josta käy ilmi, kuinka hakijan oikeus on syntynyt.

11 artikla

69. Tässä keksinnön yhtenäisyyttä koskevassa artiklassa säädetään, että hyödyllisyysmallihakemus saa käsittää vain yhden keksinnön tai sellaisen ryhmän keksintöjä, jotka ovat toisistaan riippuvaisia siten, että ne muodostavat yhden yhtenäisen keksinnöllisen kokonaisuuden.

12 artikla

70. Tässä keksinnön kuvausta koskevassa artiklassa säädetään, että keksinnön on käytävä hyödyllisyysmallihakemuksesta ilmi niin selkeästi ja täydellisesti, että ammattihenkilö kykenee sen perusteella käyttämään keksintöä.

13 artikla

71. Tässä artiklassa täsmennetään, että suojavaatimuksessa on määriteltävä se, mitä hyödyllisyysmallilla halutaan suojata. Vaatimusten on oltava selkeitä ja täsmällisiä, ja hyödyllisyysmalliselityksen on tuettava niitä. Lisäksi säädetään, että suojavaatimusten määrä on rajoitettava siten, että niitä esitetään ainoastaan niin monta kuin keksinnön luonteen kannalta on välttämätöntä. Tämän vaatimuksen myötä voidaan rajoittaa suojan laajuutta vastapainoksi ennakkotutkimuksen puuttumiselle.

14 artikla

72. Tässä tiivistelmää koskevassa artiklassa säädetään, että tiivistelmä on tarkoitettu vain teknisen tiedon lähteeksi. Sitä ei voida käyttää muuhun tarkoitukseen, kuten haetun suojan laajuuden arvioimiseen.

15 artikla

73. Tämän hakemuksen muotovaatimusten tutkimista koskevan artiklan mukaan tutkimus rajoittuu siihen, täyttääkö hakemus 8 ja 10 artiklassa vahvistetut muodolliset edellytykset. Keksinnön uutuutta, keksinnöllisyyttä tai teollista soveltuvuutta ei tutkita.

16 artikla

74. Tässä uutuustutkimuslontekoa koskevassa artiklassa täsmennetään, että selonteko laaditaan vain hakijan sitä pyytäessä ja että toimivaltainen viranomais, jolle hakemus on jätetty, voi antaa uutuustutkimuslonteon laatimisen minkä tahansa päteväksi arvioimansa viranomaisen tehtäväksi. Jäsenvaltiot voivat tämän direktiivin noudattamisen edellyttämiä säännöksiä antaessaan säätää, että uutuustutkimuslonteko on pakollinen sellaisen oikeudenkäynnin yhteydessä, jossa esitetään hyödyllisyysmallioikeuksien voimaansaattamista koskevia vaatimuksia.

17 artikla

75. Tämä artikla perustuu Pariisin unionin yleissopimuksen 4 artiklan A ja C kohdan määräyksiin. Sillä, joka on asianmukaisesti jättänyt hyödyllisyysmalli- tai patenttihakemuksen jossakin Pariisin yleissopimukseen kuuluvassa jäsenvaltiossa tai tällaista valtiota varten, on etuoikeus, joka koskee yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa tehtyä hyödyllisyysmallihakemusta. Etuoikeus on voimassa kahdentoista kuukauden ajan ensimmäisestä hakemispäivästä.

18 artikla

76. Tämän artiklan tarkoituksena on antaa sille, joka on asianmukaisesti jättänyt patenttihakemuksen, mahdollisuus jättää samassa jäsenvaltiossa

patenttihakemuksensa lisäksi tai sen sijaan hyödyllisyysmallihakemus, kunhan tämä tapahtuu menettelyn aikana ja tietyn ajanjakson kuluessa. Tätä mahdollisuutta ei tietenkään ole, jos patenttihakemukselle on jo pyydetty etuoikeutta. Tässä tilanteessa sovelletaan etuoikeutta koskevia yleisiä säännöksiä.

19 artikla

77. Toisin kuin patenttien yhteydessä, joiden voimassaoloaika on 20 vuotta, hyödyllisyysmallien voimassaoloajaksi on vahvistettu kuusi vuotta hakemispäivästä alkaen. Voimassaoloaikaa voidaan pidentää kaksi kertaa peräkkäin kahdella vuodella. Voimassaoloaika ei kuitenkaan saa olla pidempi kuin kymmenen vuotta hakemispäivästä. Ero patenttiin on merkittävä, kun otetaan huomioon teknisten keksintöjen lyhyt elinaika ja niiden eriasteinen keksinnöllisyys.

20 artikla

78. Artiklan 1 kohdassa säädetään suojan kohteena olevan tuotteen ja 2 kohdassa menetelmän hyödyllisyysmallioikeuksista. Säännökset perustuvat Maailman kauppajärjestön perustamisen yhteydessä tehdyn teollis- ja tekijänoikeuksien kaupan liittyviä näkökohtia koskevan sopimuksen (TRIPS) 28 artiklan 1 kohtaan. Artiklan 3 kohta koskee hyödyllisyysmallin vaikutusten rajoittamista ja perustuu yhteisön patenttisopimuksen 27 artiklan a ja b kohtaan. TRIPS-sopimuksen 28 artiklaan perustuvassa 4 kohdassa säädetään, että hyödyllisyysmallioikeuden haltija voi luovuttaa oikeudet, jättää ne perinnöksi ja tehdä niitä koskevia käyttöoikeussopimuksia. Artiklan 5 kohta on TRIPS-sopimuksen 30 artiklan mukainen. Siinä säädetään, että jäsenvaltiot voivat säätää rajoitettuja poikkeuksia hyödyllisyysmallilla myönnettyistä yksinoikeuksista, kunhan poikkeukset eivät ole kohtuuttomasti ristiriidassa hyödyllisyysmallin tavanomaisen käytön kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita etuja, joihin hyödyllisyysmallioikeuden haltija on oikeutettu, kolmansien osapuolten edut huomioon ottaen. Artiklan 6 kohdassa säädetään, että jos jonkin jäsenvaltion lainsäädännössä sallitaan hyödyllisyysmallin kohteen käyttö ilman oikeuden haltijan lupaa muuhun tarkoitukseen kuin siihen, johon 5 kohta oikeuttaa (esimerkiksi pakolliset käyttöoikeudet), on noudatettava patentin käyttöön sovellettavia vastaavia säännöksiä. Tarkoituksena on, että TRIPS-sopimuksen 31 artiklassa määräjät edellytyksiä sovellettaisiin analogisesti myös hyödyllisyysmalleihin.

21 artikla

79. Tähän oikeuksien päättymistä yhteisössä koskevan artiklan 1 kohtaan on sisällytetty yhteisön patenttisopimuksen 28 artiklassa esitetty periaate. Hyödyllisyysmallioikeudet eivät ulotu hyödyllisyysmallin suojaamaa tuotetta koskeviin toimiin sen jälkeen, kun oikeuden haltija on saattanut tuotteen markkinoille yhteisössä tai antanut tähän nimenomaisen

suostumuksensa. Hyödyntäessään suojattua tuotetta kaupallisesti jossakin jäsenvaltiossa oikeuksien omistaja on jo voinut hyödyntää yksinoikeuden mukana tulleita taloudellisia etuja kyseisessä jäsenvaltiossa ja siten vastaavat suojaoikeudet muissa jäsenvaltioissa ovat tältä osin päättyneet. Epäselvyyksien välttämiseksi 2 kohdassa täsmennetään, että periaate oikeuksien päättymisestä kansainvälisellä tasolla on poissuljettu, mikä merkitsee, että hyödyllisyysmallilla myönnetty oikeudet ulottuvat tämän suojan kattamaa tuotetta koskeviin toimiin vielä senkin jälkeen, kun oikeuden haltija on saattanut tuotteen markkinoille yhteisön ulkopuolella tai antanut tähän suostumuksensa.

22 artikla

80. Tämän kaksoissuojaa koskevan artiklan 1 kohdan perusteella samasta keksinnöstä voidaan jättää samanaikaisesti tai peräkkäin sekä patenttia että hyödyllisyysmallia koskeva hakemus. Tämä kaksoissuoja on hyödyllinen esimerkiksi silloin, kun käyttäjä haluaa saada väliaikaisen suojan patentin myöntämiseen asti, jos hän ei ole varma, riittääkö keksinnöllisyys patenttiin tai jos hän haluaa erityisen kattavan suojan suojaamalla saman keksinnön kahdella erilaisella järjestelmällä. Jotta kuitenkin vältettäisiin asettamasta oikeuksien haltijaa suhteettoman vahvaan asemaan, jäsenvaltiot voivat säätää, että myönnetty hyödyllisyysmalli raukeaa, kun samaa keksintöä koskeva patentti on myönnetty ja julkaistu (2 kohta). Niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät tätä mahdollisuutta käytä, on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ainakin sen varmistamiseksi, että haltija ei kyseisiin kahteen suojajärjestelmään vedoten voi aloittaa perättäisiä menettelyjä, jos hänen oikeuksiaan loukataan (3 kohta). Tämän säännöksen tarkoituksena on kieltää perättäinen vetoaminen oikeuksiin, jottei oikeuksien haltija hävittyään patenttiin perustuvan oikeudenkäynnin aloittaisi uutta menettelyä hyödyllisyysmallinsuojan turvin tai päinvastoin.

23 artikla

81. Tämä hyödyllisyysmallin raukeamista koskeva artikla perustuu yhteisön patenttisopimuksen 50 artiklan asiaankuuluviin määräyksiin. Hyödyllisyysmalli raukeaa määrätyn voimassaoloajan päätyttyä tai jos oikeuden haltija luopuu hyödyllisyysmallista tai hakemusmaksua taikka mahdollista uutuustutkimusmaksua ei ole suoritettu ajoissa.

24 artikla

82. Tämä hyödyllisyysmallin mitätöinnin syitä koskeva artikla perustuu yhteisön patennisopimuksen 56 artiklan asiaankuuluviin määräyksiin. Mitätöintihakemus voidaan hyväksyä ainoastaan seuraavin perustein: hyödyllisyysmallilla suojeltava tuote ei ole suojakelpoinen; keksintö ei käy hyödyllisyysmallista ilmi niin selvästi ja täydellisesti, että ammattihenkilö voi sen perusteella käyttää keksintöä; hyödyllisyysmalli käsittää sellaista, mikä ei käy ilmi hyödyllisyysmallihakemuksesta sitä jätettäessä; hyödyllisyysmallin tuottamaa suojaa on laajennettu.

25 artikla

83. Jäsenvaltioiden on saatettava tämä ehdotus osaksi kansallista lainsäädäntöään viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1999. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Jäsenvaltioiden on tehtävä tätä direktiiviä tarkoittavat viittaukset antamiinsa säädöksiin tai liitettävä tällaiset viittaukset näihin säädöksiin niitä virallisesti julkaistaessa. Jäsenvaltioiden on toimitettava antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

26 artikla

84. Tässä artiklassa säädetään, että direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä EY:n perustamissopimuksen 191 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

27 artikla

85. Tämän artiklan mukaan direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille mukaan lukien ne jäsenvaltiot, joissa hyödyllisyysmallisuoja ei tunneta.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

annettu

keksintöjen hyödyllisyysmallisuoja koskevan lainsäädännön yhdensuuntaistamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

noudattavat perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä,

sekä katsovat, että

perustamissopimus velvoittaa yhteisön ja sen jäsenvaltiot huolehtimaan yhteisön teollisuuden kilpailukyvyn tarvittavien edellytysten turvaamisesta sekä erityisesti edistämään teollisuuden voimavarojen tehokkaampaa hyödyntämistä osana innovaatiota, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevia politiikkoja,

nykyisin ovat tärkeässä asemassa sellaiset tekniset keksinnöt, jotka mahdollistavat parempien ja laadukkaampien tuotteiden tarjoamisen ja jotka ovat joko erityisen tehokkaita, kuten helppoja soveltaa tai käyttää, tai tuovat tekniikan nykytasoon verrattuna käytännöllistä tai teollista etua,

hyödyllisyysmalleihin sovellettavien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen eroista seuraa, että samoja keksintöjä ei suojata kaikkialla yhteisössä tai että niitä ei suojata samalla tavalla eikä suojan voimassaoloaika ole kaikkialla yhteisössä samanpitäinen, mikä ei vastaa avoimien ja esteettömien sisämarkkinoiden vaatimuksia; sisämarkkinoiden toteutumisen ja toiminnan varmistamiseksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä on siis tarpeen yhdensuuntaistaa kyseisellä alalla,

tämän vuoksi on tärkeää käyttää kaikki mahdolliset keinot lisätä yhteisön teollisuuden kilpailukykyä tutkimuksen ja kehityksen alalla,

pienet ja keskisuuret yritykset ovat strategisessa asemassa, kun on kyse innovaatioista ja vastaamisesta nopeasti markkinoiden vaatimuksiin,

yritysten ja varsinkin pienten ja keskisuurten yritysten ja tutkijoiden käyttöön on tarpeen asettaa väline, joka on huoeka ja nopea ja jota on helppo arvioida ja soveltaa,

hyödyllisyysmallisuoja vaikuttaa soveltuvan patenttisuoja paremmin varsinkin tietyn keksinnöllisyyden omaavien teknisten keksintöjen suojeluun,

teknisten keksintöjen riittävä suojelu koko yhteisön alueella on hyödyllistä,

suhteellisuusperiaatteen mukaisesti riittää, kun yhdensuuntaistaminen rajoitetaan sellaisiin kansallisiin säännöksiin, joilla on suurin vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan,

yhdensuuntaistamalla tavoiteltujen päämäärien toteutuminen edellyttää, että rekisteröidyn hyödyllisyysmallioikeuden saannille ja säilymiselle asetetaan kaikissa jäsenvaltioissa periaatteessa samat edellytykset; tätä varten olisi laadittava tyhjentävä luettelo edellytyksistä, jotka teknisen keksinnön on täytettävä, jotta se voidaan suojata hyödyllisyysmallilla,

nämä edellytykset ovat suurelta osin samanlaiset kuin patenttisuojan edellytykset; olisi kuitenkin vaadittava erilaista keksinnöllisyyttä ottaen huomioon hyödyllisyysmallisuojaan oikeutettujen teknisten keksintöjen erityisluonteen,

hyödyllisyysmallisuoja olisi sovellettava sekä tuotteisiin että menetelmiin,

patenttisuojan ulkopuolelle tavallisesti jätettävien keksintöjen lisäksi hyödyllisyysmallisuojan ulkopuolelle olisi kyseisten teollisuudenalojen tarpeisiin vastaamiseksi jätettävä keksinnöt, jotka koskevat kemiallisia tai farmaseuttisia aineita tai menetelmiä, sekä tietokoneohjelmiin liittyvät keksinnöt,

hyödyllisyysmallihakemuksen on täytettävä lähes samat edellytykset kuin mitä patenttilta vaaditaan; hyödyllisyysmallihakemus vaatii kuitenkin ainoastaan muodollisen vahvistuksen, joka tehdään ilman etukäteen tapahtuvaa uutuuden tai keksinnöllisyyden tutkimista; tekniikan tasosta olisi laadittava tutkimusselonteko ainoastaan hakijan sitä pyytäessä,

sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi ja vääristymättömän kilpailun edellytysten takaamiseksi on olennaisen tärkeää, että rekisteröidyt hyödyllisyysmallit saavat vastedes kaikkien jäsenvaltioiden lainsäädännössä saman suojan ja että suojan voimassaoloaika on samanpituisen; tämä voimassaoloaika ei saa olla pidempi kuin kymmenen vuotta,

hyödyllisyysmallioikeuksien luonne ja laajuus olisi täsmennettävä; olisi muistutettava Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesta periaatteesta, jonka mukaan oikeudet päättyvät yhteisössä, mutta ajatus oikeuksien päättymisestä kansainvälisellä tasolla olisi nimenomaisesti hylättävä,

olisi myös annettava säännökset patentin ja hyödyllisyysmallin antamasta kaksoissuojasta, hyödyllisyysmallin raukeamisesta sekä sen mitätöinnistä, ja

teollisuusomistusoikeuden suojelemista koskeva Pariisin yleissopimus sitoo kaikkia yhteisön jäsenvaltioita; Maailman kauppajärjestön perustamisen yhteydessä tehty sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista velvoittaa

yhteisöä ja kaikkia se jäsenvaltioita; on tärkeää, että tämän direktiivin säännökset ovat yhdenmukaiset Pariisin yleissopimuksen ja edellä tarkoitetun toisen sopimuksen määräysten kanssa; tämä direktiivi ei vaikuta kyseisestä yleissopimuksesta ja sopimuksesta johtuviin jäsenvaltioiden muihin velvoitteisiin,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä hyödyllisyysmallilla tarkoitetaan rekisteröityä oikeutta, joka antaa teknisille keksinnöille yksinoikeussuojan ja josta käytetään jäsenvaltioissa seuraavia nimityksiä:

Saksa:	:	Gebrauchsmuster
Itävalta	:	Gebrauchsmuster
Belgia	:	Brevet de courte durée/Octrooi van korte duur
Tanska	:	Brugsmodel
Espanja	:	Modelo de utilidad
Suomi	:	Hyödyllisyysmalli/Nyttighetsmodell
Ranska	:	Certificat d'utilité
Kreikka	:	πιστοποιητικο υποδειγματος χρησιμοτητας
Irlanti	:	Short-term patent
Italia	:	Brevetto per modelli di utilità
Alankomaat	:	Zesjarig octrooi
Portugali	:	Modelo de utilidade

2 artikla

Tavoitteet

Tämän direktiivin tarkoituksena on yhdensuuntaistaa jäsenvaltioiden antamia keksintöjen hyödyllisyysmallisuoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

II LUKU

SUOJAN LAAJUUS

3 artikla

Suojaan oikeutetut keksinnöt

1. Hyödyllisyysmalleja myönnetään keksintöihin, jotka ovat uusia, keksinnöllisiä ja joiden voidaan katsoa soveltuvan teolliseen käyttöön.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina keksintöinä ei pidetä:
 - a) löytöjä, tieteellisiä teorioita ja matemaattisia menetelmiä,
 - b) esteettisiä luomuksia,
 - c) järjestelmiä, sääntöjä tai menetelmiä älyllistä toimintaa, pelejä tai liiketoimintaa varten,
 - d) tietojen esittämistä.

4 artikla

Suojaa koskevat poikkeukset

Hyödyllisyysmalleja ei myönnetä:

- a) keksintöihin, joiden hyödyntäminen olisi yleisen järjestyksen tai siveellisyyden vastaista; keksintöjen hyödyntämistä ei kuitenkaan katsota sellaiseksi pelkästään sillä perusteella, että se on kielletty lailla tai asetuksella kaikissa jäsenvaltioissa tai yhdessä taikka useammassa niistä,
- b) elolliseen ainekseen liittyviin keksintöihin,
- c) kemiallisiin tai farmaseuttisiin aineisiin tai menetelmiin liittyviin keksintöihin,
- d) tietokoneohjelmiin liittyviin keksintöihin.

5 artikla

Uutuus

1. Keksintöä pidetään uutena, jos se ei kuulu tekniikan tasoon.
2. Tekniikan tasoksi katsotaan kaikki, mikä ennen hyödyllisyysmallin hakemispäivää on tullut julkiseksi joko kirjallisen tai suullisen kuvauksen välityksellä, hyväksikäyttämällä taikka muutoin.
3. Tekniikan tasoon kuuluvaksi katsotaan myös sellaisten hyödyllisyysmallihakemusten sisältö, joiden hakemispäivä on 2 kohdassa tarkoitettua päivää aikaisempi ja jotka on julkaistu kyseisenä päivänä tai sen jälkeen.

6 artikla

Keksinnöllisyys

Tässä direktiivissä keksinnön katsotaan olevan keksinnöllinen, jos hakija hyödyllisyysmallihakemuksessaan pystyy selkeästi ja vakuuttavasti osoittamaan, että se tekniikan tasoon verrattuna

- a) on erityisen tehokas, esimerkiksi että sitä on helppo soveltaa tai käyttää, tai
- b) tarjoaa käytännöllistä tai teollista etua.

7 artikla

Soveltuvuus teolliseen käyttöön

1. Keksinnön katsotaan soveltuvan teolliseen käyttöön, jos sitä voidaan valmistaa teollisesti tai käyttää jollakin teollisuuden alalla, maatalous mukaan lukien.
2. Kirurgista tai terapeuttista ihmisiin tai eläimiin kohdistettua käsittelyä tai diagnoosimenetelmää ei pidetä 1 kohdassa tarkoitettuna teolliseen käyttöön soveltuvana keksintönä.

III LUKU

HYÖDYLLISYYSMALLIHAKEMUS

8 artikla

Hakemukselle asetettavat edellytykset

1. Hyödyllisyysmallihakemuksessa on oltava:

- a) hyödyllisyysmallia koskeva hakemuskirja,
- b) keksinnön selitys,
- c) yksi tai useampi suojavaatimus,
- d) tarvittaessa piirustukset, joihin hyödyllisyysmalliselityksessä tai suojavaatimuksissa viitataan,
- e) tiivistelmä.

2. Hyödyllisyysmallihakemuksen tekeminen edellyttää hakemusmaksun ja tarvittaessa uutuustutkimusmaksun suorittamista.

9 artikla **Hakemispäivä**

Hyödyllisyysmallin hakemispäivä on se päivä, jona hakija esittää asiakirjat, jotka sisältävät:

- a) ilmoituksen hyödyllisyysmallin hakemisesta,
- b) hakijan yksilöintitiedot,
- c) hyödyllisyysmalliselityksen ja yhden tai useamman suojavaatimuksen.

10 artikla **Keksijän nimeäminen**

Hyödyllisyysmallihakemuksessa on nimettävä keksijä. Jos hakija ei ole keksijä tai ei ole tehnyt keksintöä yksin, nimeämiseen on sisällytettävä lausunto, josta käy ilmi, kuinka hakija on saanut oikeutensa hyödyllisyysmalliin.

11 artikla **Keksinnön yhtenäisyys**

Hyödyllisyysmallihakemus saa käsittää vain yhden keksinnön tai sellaisen ryhmän keksintöjä, jotka ovat toisistaan riippuvaisia siten, että ne muodostavat yhtenäisen keksinnöllisen kokonaisuuden.

12 artikla **Keksinnön kuvaus**

Keksinnön on käytävä hyödyllisyysmallihakemuksesta ilmi niin selkeästi ja täydellisesti, että ammattihenkilö kykenee sen perusteella käyttämään keksintöä.

13 artikla

Suojavaatimukset

1. Suojavaatimuksessa on määriteltävä se, mitä hyödyllisyysmallilla halutaan suojata. Vaatimusten on oltava selkeitä ja täsmällisiä ja perustuttava hyödyllisyysmalliselitykseen.
2. Suojavaatimusten määrä on rajoitettava siten, että niitä esitetään ainoastaan niin monta kuin keksinnön luonteen huomioon ottaen on välttämätöntä.

14 artikla

Tiivistelmä

Tiivistelmä on tarkoitettu vain teknisen tiedon lähteeksi. Sitä ei voida käyttää muuhun tarkoitukseen, eikä etenään arvioitaessa haetun suojan laajuutta tai sovellettaessa 5 artiklan 3 kohtaa.

15 artikla

Hakemuksen muotoa koskevien vaatimusten tutkiminen

1. Hyödyllisyysmallihakemuksen vastaanottanut toimivaltainen viranomainen tutkii, täyttääkö hakemus 8 ja 10 artiklassa vahvistetut muotoa koskevat edellytykset ja onko hyödyllisyysmalliselitys ja tiivistelmä liitetty hakemukseen.
2. Jos hakemukselle ei voida antaa hakemispäivää, toimivaltainen viranomainen pyytää hakijaa korjaamaan todetut puutteellisuudet vahvistamiensa edellytysten mukaisesti ja asettamansa määräajan kuluessa. Jos näitä säännönvastaisuuksia ei korjata määräajassa, hakemusta ei käsitellä hyödyllisyysmallihakemuksena.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ei tutki 5, 6 ja 7 artiklassa vahvistettuja edellytyksiä.

16 artikla

Uutuustutkimuslonteko

1. Jos hyödyllisyysmallille on vahvistettu hakemispäivä eikä sitä ole katsottu peruutetuksi, toimivaltainen viranomainen, jolle hakemus on jätetty, laatii hakijan sitä pyytäessä suojavaatimusten perusteella asiaankuuluvan tekniikan tasosta uutuustutkimuslonteon, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon hyödyllisyysmalliselitys ja tarvittaessa piirustukset.
2. Toimivaltainen viranomainen, jolle hakemus on jätetty, voi antaa uutuustutkimuslonteon laatimisen minkä tahansa päteväksi arvioimansa viranomaisen tehtäväksi.
3. Kun selonteko on laadittu, se toimitetaan tiedoksi hakijalle; selontekoon on liitettävä jäljennökset kaikista edellä tarkoitetuista asiakirjoista.

4. Jäsenvaltiot voivat tämän direktiivin noudattamisen edellyttämiä säännöksiä antaessaan säätää, että uutuustutkimuselonteko on pakollinen sellaisen oikeudenkäynnin yhteydessä, jonka tarkoituksena saattaa voimaan hyödyllisyysmalliin perustuvat oikeudet.

17 artikla

Etuoikeus

1. Se, joka on asianmukaisesti jättänyt hyödyllisyysmalli- tai patenttihakemuksen jossakin teollisuusomistusoikeuden suojelemista koskevaan Pariisin sopimukseen kuuluvassa jäsenvaltiossa tai tällaista valtiota varten, tai se, jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, voi jättääkseen samaa keksintöä koskevan hyödyllisyysmallihakemuksen yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa saada etuoikeuden joka on voimassa kahdentoista kuukauden ajan ensimmäisestä hakemusta koskevasta hakemispäivästä.

2. Etuoikeus voi perustua jokaiseen sellaiseen hakemukseen, joka vastaa asianmukaisesti tehtyä kansallista hakemusta sen valtion, jossa hakemus jätettiin, kansallisen lainsäädännön mukaisesti tai kahden- tai monenvälisen sopimuksen mukaisesti.

3. Asianmukaisesti tehdyllä kansallisella hakemuksella tarkoitetaan sellaista hakemusta, jolle voidaan antaa hakemispäivä kyseisessä jäsenvaltiossa riippumatta siitä, mihin hakemus johtaa.

18 artikla

Sisäinen etuoikeus

1. Sillä, joka on asianmukaisesti jättänyt patenttihakemuksen, on kahdentoista kuukauden ajan etuoikeus jättää hyödyllisyysmallihakemus samasta keksinnöstä, jollei patenttihakemukselle ennestään ole pyydetty etuoikeutta.

2. Edellä 17 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

IV LUKU HYÖDYLLISYYSMALLIN VAIKUTUKSET

19 artikla

Suojan kesto

1. Hyödyllisyysmallin voimassaoloaika on kuusi vuotta hakemispäivästä.

2. Oikeuden haltija voi kuusi kuukautta ennen 1 kohdassa tarkoitettun ajanjakson päättymistä esittää hakemuksen hyödyllisyysmallin voimassaoloajan pidentämisestä kahdella vuodella.

3. Oikeuden haltija voi kuusi kuukautta ennen 2 kohdassa tarkoitetun ajanjakson päättymistä esittää toisen ja viimeisen hakemuksen hyödyllisyysmallin voimassaoloajan pidentämisestä enintään kahdella vuodella.

4. Hyödyllisyysmallisuoja ei milloinkaan voi olla voimassa kauemmin kuin kymmenen vuotta hakemispäivästä.

20 artikla

Myönnetyt oikeudet

1. Jos rekisteröidyn hyödyllisyysmallin kohteena on tuote, se estää kolmansia osapuolia ilman hyödyllisyysmallin haltijan suostumusta valmistamasta, käyttämästä, tarjoamasta myytäväksi, myymästä tai tuomasta maahan tätä tuotetta näitä tarkoituksia varten.

2. Jos rekisteröidyn hyödyllisyysmallin kohteena on menetelmä, se estää kolmansia osapuolia ilman hyödyllisyysmallin haltijan suostumusta käyttämästä menetelmää ja käyttämästä, tarjoamasta myytäväksi, myymästä tai tuomasta maahan näitä tarkoituksia varten ainakaan tuotetta, joka on välittömästi saatu aikaan tällä menetelmällä.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaiset hyödyllisyysmallioikeudet eivät koske:

- a) yksityisessä ja muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa toteutettuja toimia,
- b) suojeltavaa kohdetta koskevia kokeellisia toimia.

4. Hyödyllisyysmallin haltijalla on oikeus luovuttaa oikeudet, jättää ne perinnöksi ja oikeus tehdä käyttöoikeussopimuksia.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää rajoitettuja poikkeuksia hyödyllisyysmalliin liittyviin yksinoikeuksiin edellyttäen, että kyseiset poikkeukset eivät kohtuuttomasti ole ristiriidassa hyödyllisyysmallin tavanomaisen käytön kanssa eivätkä kohtuuttomasti loukkaa hyödyllisyysmallin haltijan oikeutettuja etuja, kolmansien osapuolten edut huomioon ottaen.

6. Jos jonkin jäsenvaltion lainsäädäntö sallii ilman hyödyllisyysmallin haltijan lupaa tapahtuvan hyödyllisyysmallin kohteen muun käytön kuin sen, johon 5 kohta oikeuttaa, mukaan lukien viranomaisen tai tämän valtuuttamien kolmansien osapuolten toimesta tapahtuvan käytön, on noudatettava patentin käyttöön sovellettavia vastaavia säännöksiä.

21 artikla

Oikeuksien päättymisen yhteisössä

1. Hyödyllisyysmallioikeudet eivät ulotu tämän hyödyllisyysmallin kattamaan tuotteeseen kohdistuviin toimiin sen jälkeen, kun oikeuden haltija on saattanut

tuotteen vaihdantaan yhteisössä taikka antanut tähän suostumuksensa.

2. Sen sijaan hyödyllisyysmallioikeudet ulottuvat tämän hyödyllisyysmallin kattamaan tuotteeseen kohdistuviin toimiin, vaikka oikeuden haltija olisi saattanut tuotteen vaihdantaan yhteisön ulkopuolella taikka antanut tähän suostumuksensa.

V LUKU

KAKSOISSUOJA, RAUKEAMINEN JA MITÄTÖINTI

22 artikla

Kaksoissuoja

1. Samasta keksinnöstä voidaan jättää samanaikaisesti tai peräkkäin sekä patenttia että hyödyllisyysmallia koskeva hakemus.
2. Jäsenvaltiot voivat säätää myönnetyn hyödyllisyysmallin raukeamisesta sen jälkeen, kun samaa keksintöä koskeva patentti on myönnetty ja julkaistu.
3. Jäsenvaltioiden, jotka eivät käytä edellisessä kohdassa tarkoitettua mahdollisuutta, on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos haltijan oikeuksia loukataan, tämä ei kyseisiin kahteen suojajärjestelmään vedoten voi aloittaa perättäisiä menettelyjä.

23 artikla

Raukeaminen

Hyödyllisyysmalli raukeaa:

- a) 19 artiklassa säädetyn voimassaoloajan päätyttyä,
- b) jos haltija luopuu hyödyllisyysmallista,
- c) jos 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja maksuja ei ole suoritettu määräajassa.

24 artikla

Mitätöinti

1. Mitätöintihakemus voidaan hyväksyä ainoastaan seuraavin perustein:
 - a) jos hyödyllisyysmallin kohde ei ole oikeutettu tämän direktiivin 3 – 7 artiklan mukaiseen suojaan,

- b) jos keksintö ei käy hyödyllisyysmallista ilmi niin selvästi ja täydellisesti, että ammattihenkilö voi sen perusteella käyttää keksintöä,
- c) jos hyödyllisyysmalli käsittää sellaista, mikä ei käy ilmi hyödyllisyysmallihakemuksesta sitä jätettäessä,
- d) jos hyödyllisyysmallin antamaa suojaa on laajennettu.
2. Jos mitätöintiperusteet koskevat vain osaa hyödyllisyysmallista, on mitättömäksi julistaminen rajoitettava koskemaan hyödyllisyysmallin vastaavaa osaa. Rajoitus voidaan toteuttaa muuttamalla suojavaatimuksia, selitystä tai piirustuksia.

VI LUKU LOPPUSÄÄNNÖKSET

25 artikla **Direktiivin täytäntöönpano**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1999. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

26 artikla **Voimaantulo**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

27 artikla **Valtiot, joille säädös on osoitettu**

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

RAHOITUSSELVITYS

OTSIKKO

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi keksintöjen hyödyllisyysmallisuojusta.

TOIMENPITEEN KUVAUS

Toimenpiteen tavoitteena on parantaa yritysten ja varsinkin pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukykyä ja edistää innovaatioita yhdensuuntaistamalla hyödyllisyysmallisuoja koskevia jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä sekä ottamalla käyttöön tällainen suoja niissä jäsenvaltioissa, joissa sitä ei vielä ole.

Toimenpiteellä ei ole vaikutuksia yhteisön talousarvioon.

EHDOTUKSEN VAIKUTUS YRITYKSIIN (erityisesti pk-yrityksiin)

1. MIKSI YHTEISÖN LAINSÄÄDÄNTÖ ON TARPEEN?

Sitä tarvitaan jäsenvaltioiden hyödyllisyyksille koskevien säännösten yhdenmukaistamiseksi yhteisön tasolla ja tällaisten säännösten käyttöön ottamiseksi niissä jäsenvaltioissa, joissa niitä ei vielä ole, seuraavien tavoitteiden mukaisesti:

- a) Pieniin teknisiin keksintöihin perustuvien tuotteiden sisämarkkinoiden toiminnan parantaminen varmistamalla näiden tuotteiden vapaa liikkuvuus.
- b) Innovatiivista toimintaa harjoittavien pk-yritysten toimintaa nykyisin haittaavien kilpailun vääristymien välttäminen.
- c) Paremman suojan takaaminen kaikkien yritysten ja itsenäisten keksijöiden teknisille keksinnöille yhdensuuntaistamalla alaa koskevia kansallisia lainsäädäntöjä.
- d) Eurooppalaisten teollisuudenalojen kilpailukyvyyn parantaminen tukemalla eurooppalaista tutkimusta.

2. MIHIN TEOLLISUUDENALOIHIN EHDOTUS VAIKUTTAA?

Periaatteessa ehdotus vaikuttaa kaikkiin teollisuudenaloihin. Toimijoiden keskuudessa tehtyjen kyselytutkimusten perusteella ehdotuksella on kuitenkin eniten vaikutusta kone- ja sähköteollisuuteen, hienomekaniikkaan, optikkaan ja autoteollisuuteen. Sen sijaan tiettyihin aloihin, kuten kemianteollisuuteen ja farmasiateollisuuteen, tämä ehdotus ei vaikuta, koska kyseiset alat ovat sitä pyytäneet.

Ehdotus vaikuttaa erityisesti pk-yrityksiin ja varsinkin niihin yrityksiin, joilla on teknistä innovaatiotoimintaa.

3. MITÄ YRITYSTEN ON TEHTÄVÄ TOIMENPITEEN SUHTEEN?

Hyödyllisyyksien myöntäminen suojaa hakeville yrityksille, jos kaikki vaadittavat edellytykset täyttyvät. Kaikki hyödyllisyyshakemukset on jätettävä toimivaltaisille viranomaisille (käytännössä kansallisille patenttivirastoille). Hakemuksen jättäminen edellyttää hakemusmaksun suorittamista. Sen suuruuden vahvistavat jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset.

4. MITKÄ OVAT TOIMENPITEEN TODENNÄKÖISET TALOUDELLISET VAIKUTUKSET?

a) Työllisyys

Hyödyllisyysmallisuoja koskevien kansallisten sääntöjen yhdenmukaistaminen kannustaa innovatiivista toimintaa harjoittavia yrityksiä jatkamaan ja jopa lisäämään investointeja tutkimukseen ja kehitykseen. Yhdenmukaistaminen edesauttaa asianmukaisen oikeudellisen kehyksen laatimista innovaatioiden suojelemiseksi varsinkin teknisten innovaatioiden osalta, ja sillä on siis myönteinen vaikutus työllisyyteen etenkin tutkimuksen alalla.

b) Investoinnit ja uusien yritysten perustaminen

Hyödyllisyysmallisuojan yhdenmukaistamisen pitäisi antaa kyseisille yrityksille entistä suurempi varmuus siitä, että kustannukset pystytään kattamaan, ja kannustaa niitä investointeihin. Koska patenttisuoja on paras keino edistää tutkimusta, on selvää, että myös hyödyllisyysmallia, joka täydentää patenttia varsinkin pienten teknisten keksintöjen osalta, voidaan pitää teollisuuden tutkimusta edistävänä tekijänä.

c) Yritysten kilpailukyky

Yhdenmukaistamisen ansiosta varsinkaan pk-yritysten ja itsenäisten keksijöiden ei enää tarvitse kärsiä jäsenvaltioiden suojajärjestelmien erilaisuudesta eikä rajoittaa turvautumista patenttiasiamiehiin tai juristeihin. Tämä auttaa ratkaisemaan joitakin usein ylitsepääsemättömiä hallinnollisia ja rahoitusta koskevia kysymyksiä. Tämä vapauttaa yritysten keksinnöllistä kapasiteettia, mikä puolestaan vahvistaa niiden kilpailuasemia sekä sisämarkkinoilla että kansainvälisellä tasolla.

5. SISÄLTYYKÖ EHDOTUKSEEN TOIMENPITEITÄ PK-YRITYSTEN ERITYISTILANTEEN HUOMIOON OTTAMISEKSI?

Ehdotukseen sisältyvien toimenpiteiden tarkoituksena on erityisesti pk-yritysten kilpailukyvyn parantaminen vähentämällä keksintöjen suojaamisesta aiheutuvia kustannuksia ja edistämällä teknisiä innovaatioita pk-yritysten tasolla.

6. KUULEMISTILAISUUDET

Komissio laati ja jakeli heinäkuussa 1995 vihreän kirjan hyödyllisyysmallisuojusta sisämarkkinoilla¹⁷. Se sai kyselynsä lähes 90 vastausta asiasta kiinnostuneilta tahoilta. Myös Euroopan parlamentilla ja

¹⁷ KOM(95) 370 lopullinen, 19.7.1995

talous- ja sosiaalikomitealla oli mahdollisuus esittää huomautuksensa asiasta¹⁸. Lisäksi komissio järjesti 23. syyskuuta 1996 eurooppalaisten ammattijärjestöjen kuulemistilaisuuden sekä 4. marraskuuta 1996 yhteisön jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kokouksen kootakseen niiden lausunnot asiasta.

¹⁸ Euroopan parlamentin asiakirja PE 214.304/lopullinen, 26.6.1996; talous- ja sosiaalikomitean asiakirja CES 1372/95, 26.2.1996

ISSN 1024-4492

KOM(97) 691 lopullinen

ASIAKIRJAT

FI

01 05 06 10

Luettelonumero : CB-CO-97-715-FI-C

ISBN 92-78-29154-4

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto

L-2985 Luxemburg